

به علت علاقه شدیدی که به تاریخ داشتم، در سال ۱۳۶۹ در گروه تاریخ کنکور سراسری شرکت کردم و در رشته‌ی دبیری دانشگاه شیراز پذیرفته شدم. بعد از فارغ‌التحصیلی، در مهرماه همان سال در دو روستای محروم شهرستان ایذه از استان خوزستان مشغول به کار شدم، از همان اوایل متوجه شدم که دانش‌آموزانم هیچ‌گونه علاقه‌ای به درس تاریخ ندارند و بی‌قرار بودند که چرا تاریخ یاد نمی‌گیرند و سخت است! اما من همواره توانسته‌ام، با استفاده از روش‌هایی، نظر دانش‌آموزان را تغییر دهم و در کارم موفق شوم. در این نوشتار کوشیده‌ام به اختصار تجارب خود را ارائه کنم.

همیشه سعی داشته‌ام، نکات زیر را در نظر داشته باشم:

۱. بهره‌گیری از تجارب همکاران موفق:

۲. مطالعه‌ی مستمر و منظم، مخصوصاً مطالعه‌ی نشریات رشد و

ماه‌نامه‌های تربیت:

۳. انجام تحقیق و پژوهش:

۴. رعایت نظم و انضباط پویا:

۵. برقراری ارتباط با مراکز علمی و فرهنگی کشور و مشاوره:

۶. حداکثر استفاده از وقت:

۷. استفاده از شیوه‌های سمعی و بصری:

۸. استفاده از روش القای غیر مستقیم:

۹. تکرار نکات کلیدی و قواعد کلی درس همراه با ترغیب دانش‌آموزان:

۱۰. توجه به تفاوت‌های فردی شاگردان و خصوصیات روحی آنان:

۱۱. احترام به شخصیت شاگردان:

۱۲. تشویق به موقع دانش‌آموزان:

۱۳. برخورد منطقی و استدلالی با افراد:

۱۴. ایجاد زمینه‌ی سخن گفتن و سؤال کردن:

۱۵. ایجاد روحیه‌ی تفکر و تعقل و پرورش تفکر انتقادی:

۱۶. ایجاد رقابت مثبت:

۱۷. اعتماد داشتن به شاگرد و جلب اعتماد او:

۱۸. توکل به خداوند متعال:

۱۹. مثبت‌اندیشی و کوشش برای داشتن اراده‌ای پویا:

۲۰. کوشش برای داشتن خلاقیت، ابتکار، پشتکار، و صبر و

حوصله:

۲۱. اعتماد به نفس دادن به دانش‌آموزان، و تقویت خودباوری و

خود رهبری در آنان:

۲۲. شاد بودن:

۲۳. جلب همکاری مدیر مدرسه و نشان دادن حسن نیت به او.

همواره سعی داشته‌ام، با دانش‌آموزانم ارتباط صمیمی و پویا

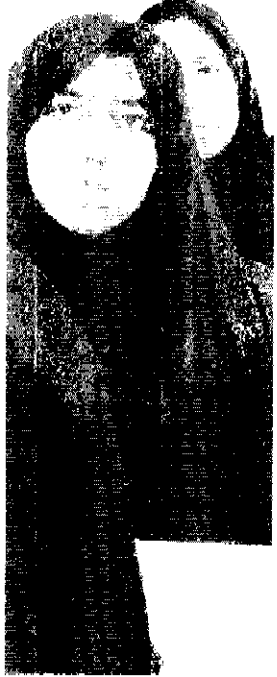
چگونه دانش‌آموزان را به درس

تاریخ علاقه‌مند کنیم؟

پروژه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
افسانه باقرپور

دبیر تاریخ - ایذه

ساده به فعالیت و می‌دارم تا در آن‌ها انگیزه ایجاد شود و همه در موضوع درس شرکت کنند.

● **آغاز خوشایند تدریس:** معمولاً داستان‌های کوتاه تاریخی، شعر، طنزهایی که حتی المقدور در رابطه با موضوع درس هستند، و یا شرح حال قهرمانان تاریخی ملی و یا جهانی که خود باعث غرور ملی، خودباوری و احترام به بزرگان و بزرگ‌ترها می‌شود، تدریس را آغاز می‌کنم.

● **خرید کتاب:** دانش‌آموزان را به خرید کتاب‌های تاریخی برای هدیه دادن به خانواده یا دوستان و یا کتاب‌خانه‌ی مدرسه به رسم یادبود، تشویق می‌کنم. خرید کتاب برای کتاب‌خانه‌ی مدرسه به تدریج سبب غنی شدن آن می‌گردد.

● **نگارش مطالب قابل چاپ:** دانش‌آموزان را به تهیه‌ی فصل‌نامه‌ی علمی و آموزشی تاریخی و حتی تهیه‌ی کتاب‌های مصور تاریخی تشویق و در این زمینه با آن‌ها همکاری می‌کنم. چاپ این‌گونه مطالب توسط مدرسه برای مطالعه و استفاده‌ی سایر دانش‌آموزان، باعث ذوق و شوق تهیه‌کنندگان آن‌ها می‌شود.

● **نمایش فیلم تاریخی:** گاهی قبل از تدریس، یک فیلم تاریخی را به نمایش می‌گذارم و از دانش‌آموزان در مورد محتوا و موضوع آن نظرخواهی می‌کنم و به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از نظرات می‌پردازم.

نحوه‌ی ارزش‌یابی

در طرح سؤال، سطح متوسط کلاس را در نظر می‌گیرم و برای ارزیابی دقیق، از سؤالات ساده به مشکل، مثلاً ابتدا سؤالات تکمیلی، بعد صحیح - غلط، بعد چهارگزینه‌ای (تستی)، و بعد از انواع دیگر سؤال استفاده می‌کنم تا هر کس به اندازه‌ی معلوماتش بتواند به آن‌ها پاسخ گوید. در تصحیح برگه‌ی سؤالات نیز از سرگروه‌ها کمک می‌گیرم. سپس برگه‌ها را جمع‌آوری و بررسی می‌کنم و به آن‌ها نمره می‌دهم. نمرات خوب و همچنین جواب صحیح سؤالات، توسط بچه‌ها اعلام می‌شود. این کار باعث تکرار درس و رفع اشکالات می‌شود و دانش‌آموزانی که نمرات مطلوب نگرفته‌اند، به اشتباهات خود پی می‌برند. سپس آن‌ها را برای بهتر خواندن درس راهنمایی می‌کنم.

به‌طور کلی همیشه سعی می‌کنم، روش‌های تازه‌ای را در تدریس به کار گیرم و از تجربیات موفق همه‌ی همکاران استفاده کنم. این روش‌ها همواره باعث موفقیت و رضایت و علاقه‌ی هرچه بیشتر خود و دانش‌آموزانم شده است. از خداوند بزرگ ممنون و سپاس‌گزارم و موفقیت همه‌ی دانش‌آموزان و همکاران عزیز و ارجمند را در این سرزمین پهناور و دوست‌داشتنی علم دوست، خواهانم.

داشته باشم و رابطه‌ام با آن‌ها بر اساس دوستی باشد. همواره سعی کرده‌ام، مطالب ارائه شده در کلاس را به دانش‌آموزان خوب تفهیم کنم تا آنان با رغبت و اشتیاق مطالب را فرا گیرند. در حین تدریس، حالتی از شادی، شغف و هماهنگی با کلاس را احساس می‌کنم و با تمام قدرتم می‌کوشم، احساس خود را به دانش‌آموزان هم منتقل کنم. این حالت را می‌توان به ابراز عشق مادری تشبیه کرد که مثلاً برای کودک خود در حال بختن غذاست و این غذا را به گونه‌ای می‌پزد که کودکش هنگام خوردن آن، حلاوت غذا را با تمام وجودش حس کند. پس در درجه‌ی اول، محیط کلاس را به محیطی آرام، عاطفی و قابل تحمل تبدیل و سعی می‌کنم، از روش‌های قدیمی مثل حفظ کردن، یاد دادن سؤالات متن و روش سخن‌رانی بهره‌مزم و حتی با وجود عادت دانش‌آموزان به آن روش‌ها و یا اعتراض والدین، از روش‌های فعال مثل طرح مسئله، جمع‌آوری نظرات تک‌تک دانش‌آموزان، نوشتن آن روی تخته، تکمیل مطالب درسی با نظرات دانش‌آموزان، و بعد از آن نتیجه‌گیری، استفاده کنم. در کنار این روش‌های فعال، از تشویق تک‌تک دانش‌آموزان با کلماتی محبت‌آمیز بهره می‌گیرم که باعث تقویت اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان و شرکت کردن کل دانش‌آموزان کلاس در بحث درس و پرورش تفکر انتقادی می‌شود. با این روش، دانش‌آموزان راحت‌تر و سریع‌تر می‌توانند مطالب و مفاهیم درس را در کمترین زمان بیاموزند. علاوه بر این از روش‌هایی به شرح زیر نیز استفاده می‌کنم:

● **روش نمایش:** در این شیوه دانش‌آموزان نقش‌ها را بین خود به‌صورت داوطلبانه تقسیم می‌کنند و هر کدام نقشی را ایفا می‌کنند که باعث ذوق و شوق و ابتکار دانش‌آموزان می‌شود. دانش‌آموزان را ترغیب می‌کنم، لباس‌هایی را از قبل آماده سازند و صحنه را به دل‌خواه خود آن‌طور که در رابطه با موضوع درس است، تنظیم کنند.

● **روش کنفرانس و تحقیق:** از دانش‌آموزان می‌خواهم، در مورد شخصیت‌های تاریخ موضوع درس، مطالبی را به صورت سخن‌رانی ارائه دهند. بعد از اتمام آن، دانش‌آموزان درس را جمع‌بندی و توضیحاتی را که لازم و مکمل مطالب درس است، بیان می‌کنند.

● **روش گروه‌بندی:** انتخاب اعضای گروه به‌صورت داوطلبانه است. ولی سرگروه از دانش‌آموزان زرنگ به اختیار خودم انتخاب می‌شود. گروهی که چه از نظر درسی و چه از نظر انجام کارهای عملی، مثل درست کردن روزنامه‌ی دیواری، تهیه‌ی عکس و یا اجرای نمایش فعال باشد، تشویق می‌شود. این کار به ایجاد رقابت بین گروه‌ها می‌انجامد. گروه‌های فعال را با دادن کارت‌هایی که به‌صورت رتبه‌بندی اول تا چهارم طبقه‌بندی شده‌اند، به مدیر مدرسه معرفی می‌کنم تا تشویق شوند.

● **فعال کردن دانش‌آموزان منفعل:** دانش‌آموزانی را که تمایل ندارند در موضوع درس شرکت کنند، از طریق پرسش سؤالاتی